GAZETA LWOWSKA.

We Srodę **Nor. 109.** 23. Września 1829.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

— *Z Wiédnia.* —

W skutek zawartéj przez c. k. Konsula w New-York umowy z Rządem Zjednoczonych Stanów, okręty austryjackie będą używały w portach tychże Stanów równych prerogatyw z krajowémi. (G. W.)

Przyjechali do Wiédnia: — Dnia 5 Września: Hrabina Maryja Fredrowa z córką i Hrabina Mussey, z Piszczan. Michał Badeni, obywatel Rzeczypospolitéj Krakowskiéj, z Marienbadu. — Dnia 6: Hrabina Józefina Stadnicka, z Galicyi. — Dnia 13: Alexander Brześciański, obywatel, z rodziną, z Galicyi.

Wyjechali z Wiédnia: — Dnia 3. Września: Xiążę Czartoryski, do Warszawy. — Dnia 12: Hrabia Wawrzyniec Dzieduszycki, do Galicyi. — Dnia 14go: Hrabia Ryszczewski, z rodziną, do Lwowa.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Dnia 24. Czerwca zawarte zostały w Cannelas przedogodne punkta pokoju między Jenerałami Lavalle i Rosas. — Lavalle zostaje tymczasowym Wielkorządcą w Buenos Ayres, a Rosas Jeneralnym Kapitanem okolicznych prowincyj. Obadwaj uściskali się w obliczu wojska. Postanowiono, żeby dnia 12. Lipca zaczęły się nowe wybory do Senatu, poczém Senat wybierze Gubernatora; dopóki zaś to nie nastąpi, wszystko zostanie *in statu quo.* Nikt nie będzie prześladowany za mniemania polityczne. Wszyscy cudzoziemcy, którzy wzięli się do broni na obronę miasta, mają być mianowani obywatelami krajowemi. Długo atoli trzeba jeszcze czuwać, zaczém kraje Laplata odetchną po cierpieniach wojny. Oprócz tego, wątpią o trwałości pokoju, kiedy nim Jenerał Lopez nie został objęty.

Rząd w Buenos Ayres rozporządzeniem datowaném 10. Czerwca ogłosił, iż wyspy Malwińskie czyli Falkland, tudzież Ziemia ognista (*Tierra del fuego*), są częściami Rzeczypospolitéj Argentyńskiéj. Wielkorządca ich ma mieszkać na wyspie Soledad, wprowadzić prawa Rzeczypospolitéj i wspierać połów psów morskich.

Mniemano powszechnie, że Jenerał Santa-Ana połączy swoje wojsko z wyprawą hiszpańską, skoro ta wyląduje w Mexyku. Tymczasem otrzymaliśmy wyjątek z ważnego manifestu tego Jenerała, wydanego do Zjednoczonych krajów Rzeczypospolitéj Mexykańskiéj, który znajduje się w jednéj z gazet mexykańskich z dnia 18. Czerwca r. b. i oddycha jedynie zapałem za niepodległością i za konstytucyją. Upomina ón Mexykanów w bardzo żywych wyrazach, ażeby dążyli do zupełnéj jedności, rozkrzewiali przemysł i kunszta, tudzież aby dzieci swoje wychowywali na obronę niepodległości narodowéj. Wspomniona odezwa Jenerała usprawiedliwia postępowanie jego ze wszystkich wymierzonych dotąd przeciw niemu podejrzliwych przycinków. (Sun.)

Według listu z Santa-Fe de Bogota pod d. 21. Czerwca, peruańska fregata Prueba wyleciała w powietrze i cała osada zginęła. Mniemają, że przypadek ten przyśpieszy oddanie miasta Guajaquil wojsku Jenerała Florez; a zatém jest nadzieja, że Jenerał Boliwar wkrótce powróci do Bogoty.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

— *Z Londynu d. 4. Września.* —

Jeden z naszych porannych dzienników donosi, iż Pan Sidney Smith wyda niedługo pismo, w którém poleca na nowo rządowi dawny plan połączenia morza środziemnego z czerwonem, do czego podaje dostateczne rady. W piśmie tém mówi oraz o Majorze Laing tudzież o miejscu, rodzaju i sposobie jego śmierci. Według podań P. Sidney Smith trzeba mieć nadzieję, iż tak mordercy jakoteż i papiery nieszczęśliwego podróżnego zostaną odkryte. Mówiąc o Malcie dowodzi autor, że ta wyspa jest pozostałym ułomkiem dawnéj zatopionéj wyspy Atlantyki.

Miasto Londyn wydało od r. 1780 do 1827 summę 28,662 1/2 fun. szt. na pomniki publiczne i nagrody zasługi. Między innemi rozdało 32 złozłotych tabakierek (Drowi Jenner, Wellingtonowi, Panom Brougham, Hume, Nelson i t. d.) Pałasze honorowe dla Wellingtona, Blüchera, Hetmana Płatowa, Lorda Exmouth i innych, kosztowały każdy po 200 gwineów.

O wyjeździe z Portsmouth Cesarzowéj Brazylijskiéj z młodą Królową Portugalską, nie dały wprawdzie dotąd nasze najwięcéj czytane gazety żadnego urzędowego artykułu, atoli ze zwykłych

)(

spisów okrętów pokazuje się, iż brazylijskie fregaty *Imperatriz*, *Marie Isabel* i *Isabel*, na których jak wiadomo znajdują się te obie Monarchinie ze swemi orszakami, odpłynęły do Rio dnia 30. Sierpnia.

W archiwum, które było własnością rodziny Kromwella, znaleziono niedawno mowę, którą Kromwel parlament, długim zwany, rozwiązał. Oto jest osnowa tego szczególnego dokumentu: »Już wielki dla mnie czas położyć koniec posiedzeniom waszym w tém miejscu, któreście zhańbili wzgardą wszelkiéj cnoty, a splamili dopuszczeniem się wszelkich zbrodni. Jesteście gromadą sprzedajnych nędzników i jak Esau sprzedalibyście ojczyznę za soczewicę, a jak Judasz zdradzilibyście Boga za kilka śrebrników. Jestże pomiędzy wami jedna jakowa cnota? Jestże jaka zbrodnia, któréjbyście nie popełnili? Nie macie więcéj, jak mój koń religii. Złoto jest waszém bóstwem! Któryż z was nie zamienił sumienia za przekupstwo? Jestże pomiędzy wami jeden, któregoby chociaż najmniéj obchodziło dobro pospolite? Niecni zbrodniarze, nie znieważyliścież tego świętego miejsca i czy nie zamieniliście świątyni pańskiéj w jaskinię łotrowską? Cały naród znienawidził was do najwyższego stopnia za wasze niemoralne zasady i bezbożne czynności. Wy, których tu lud przysłał, abyście mu ulżyli ciężaru, sami staliście się największą jego plagą. Wasz kraj domaga się zatém odemnie, ażebym oczyścił tę stajnię Augiasza, przecinając wasze haniebne narady i przyszedłem uskutecznić to, przy pomocy Boga i siły, którą mnie obdarzył. Rozkazuję wam zatém pod karą śmierci, wyjść z tego miejsca. Precz z tąd! Wychodźcie przedajni niewolnicy! Precz za drzwi! Zabierzcie z sobą cacka i zamknijcie drzwi za sobą!

Portugalija.

Xiężna Maryja Benedykta (urodz. dnia 26. Lipca 1746.), wdowa po Józefie Franciszku Xawerym Xięciu Brazylii, zeszła z tego świata dnia 17. Sierpnia r. b. w Lizbonie.

Hiszpanija.

Journal du Commerce pisze z Kadyxu pod dniem 18. Sierpnia: »Według nadeszłych tu wiadomości, wyprawa pod dowództwem Jenerała Barradas ma wylądować w Potola-Marina o 60 mil fr. od Vera Cruz, gdzie Hiszpanie spodziewają się pomocy białych mieszkańców. Dnia 12. Sierpnia Admirał Andrea Sartorio przybył z Ferrol do Kadyxu z 4 linijowemi okrętami. Oprócz tego, są tu także inne statki gotowe do żeglugi, zkąd wnoszą, że rząd chce popisowych z r. 1827 i 1828 wysłać do Ameryki.

Francyja.

— *Z Paryża d. 28. Września.* —

Cesarsko rossyjski Poseł Hrabia Pozzo di Borgo udał się dnia 3. Września w uroczystym ubiorze do kaplicy greckiéj na bulwarze S. Marcina dla znajdowania się na *Te Deum* za ostatnie zwycięztwa Rossyjan nad Turkami. Obecni tu Rossyjanie byli wszyscy na téj uroczystości.

Według wiadomości z Grecyi, znajdujące się tamże francuzkie wojska opuściły Patras i Zamek Morejski i zebrały się wszystkie w Koron i Modon, z kąd wkrótce popłynąć mają do Francyi.

Dej Algierski w czasie świąt Bajramu, za pośrednictwem Konsula Sardyńskiego Hrab. Dattili, wypuścił na wolność 7 jenców francuzkich.

Wice-Admirał Rigny przybył dnia 28. Sier. do Tulonu. Dziennik *Aviso* donosi, iż biega pogłoska, że Admirał na okręcie *Conquerant* uda się niezwłocznie na Archipelag.

Pułkownik Fabvier znajduje się od 1. Września w Nancy.

Pochlebiają sobie, iż Król Neapolitański z córką swoją Xiężniczką Krystyną, siostrą przyrodnią Xiężnéj Berry, przyszłą Królową Hiszpańską, jadąc do Madrytu, zwiedzi także i tutejszą stolicę.

Prezydent Lugdunu Pan Lacroix Laval, wznowił dawniejsze policyjne urządzenie, według którego zakazane są pod karą, Serenady, Szarivari, i inne oznaki radości na ulicach.

Owdowiała Marszałkowa Xiężna Eckmühl, otrzymała 10,000 fr. dożywotniéj pensyi.

Nasza wyprawa w Morei składa się już tylko z jednéj brygady pod Jenerałem Schneider, liczącéj przeszło 4000 ludzi, podzielonych na 4 batalijony piechoty, 2 kompanije cieślów, 1 kompaniją minierów, oddział konnéj artyleryi i pół szwadronu konnych strzelców. Szefem głównego sztabu jest Jenerał Major Trezel. Wszystkie zakłady drugich batalionów z 4 pułków liczące 90 Oficerów, tudzież 800 podoficerów i żołnierzy, przybyły do Marsylii.

W téj chwili cena win znacznie poszła w górę w Paryżu.

Królestwo Obojéj Sycylii.

— *Z Neapolu dnia 14. Sierpnia.* —

Poseł hiszpański przy tutejszym dworze, Jenerał Toledo, udał się wczoraj do królewskiéj rezydencyi Quinsana, gdzie się cała rodzina królewska zebrała, i podał Królowi pismo nadzwyczajnego Posła P. Labrador, który tu przybył w zamiarze proszenia Króla w imieniu swego Pana o rękę Xiężniczki Krystyny.

Wczoraj także jako w dniu narodzin Xięcia Francesco de Paulo, dano wielką ucztę w Quinsana, na któréj spełniano toasty za szczęśliwe połączenie Xiężniczki z Królem Hiszpańskim.

Niemcy.

Na posiedzeniu Związku Niemieckiego dnia 20. Sierpnia r. b. postanowiono: Ponieważ nieporozumienia między Królem Jmcią W. Brytanii i Hannoweru z jednéj, a J. X. M. Xięciem Brunszwickim do rozmaitych obrażających, publicznie głoszonych pism, dały powód, i tym sposobem niebezpieczność sporu powiększyły; przeto Zgromadzeni Członkowie Związku postanowili nie dozwalać drukowania lub sprzedawania tych pism w swoich krajach i czuwania nad tém, ażeby w publicznych Dziennikach nic nie umieszczano, coby spór ten, już w Związku ukończony, wznowić, lub przypominać mogła.

Sejm Xięstwa Hessen Darmsztadt zwołany został na dzień 26. Października r. b.

— *Z Hamburga dnia 7. Września.* —

Według wiadomości z Hawany pod dniem 26. Lipca nadesłanych przez Nowy York miano tam odebrać wiadomość o wzięciu zamku *San Juan de Ulua* przez wyprawę hiszpańską pod Jenerałem Barradas. Wiadomość ta jednak potrzebuje bardzo potwierdzenia. Listy nadeszłe wprost z Veru Cruz pod d. 12. Lipca nie wzmiankują nic o wyjściu wyprawy, lubo zdają się okazywać niejaką obawę. Handel i inne zatrudnienia, zupełnie tam ustały, wszakże sądzono, iż Hiszpanie bez wsparcia macierzystego kraju, nic nie zdołają dokazać.

Donoszą przez New York z Hawany pod dniem 27. Lipca, że tam uzbrajają nową wyprawę, mającą się składać z jednego okrętu linijowego, dwóch fregat i wielu statków kanonierskich, tudzież 4000 wojska linijowego. W *Trinidad de Cuba* i *Puerto Rico* przysposabiają podobne uzbrojenia. Cała eskadra ma wyjść w ciągu 14 dni pod żagle do Mexyku.

Wiadomości z Grecyi.

(Dalszy ciąg rapportu Prezydenta Grecyi czytanego po zagajeniu czwartego zgromadzenia narodowego.)

Kommissyja, złożona z uczonych instytutu francuzkiego i z artystów, zwiedza klassyczną ziemię. Mężowie ci zatrudniać się będą badaniami, które są w związku z archeologiją, jeografiją, sztukami i umiejętnościami, a ojczyzna nasza zbierać będzie owoce ich uczonych usiłowań. Reprezentanci sprzymierzonych monarchów, przybyli w Wrześniu do Poros i wezwali nas do udzielenia im potrzebnych objaśnień w przedmiotach, które stosownie do traktatu londyńskiego, mocarstwa sprzymierzone miały rozpoznawać. Wypełniliśmy ten nasz obowiązek, zawsze mając przed oczyma instrukcyje i skazówki, które zgromadzenie w Epidaurus dało swojéj dyplomatycznéj kommissyi i stosując się do nich, o ile to od nas zależało. N. Cesarz rossyjski a następnie N. Król W. Brytanii, zaszczycili także Grecyją przysłaniem ajentów dyplomatycznych do stolicy rządu greckiego. W jesieni roku ostatniego zaczęły się znowu układy londyńskie. Protokuł z d. 16. Listopada został podpisany. Lecz co do protokułu z d. 22. Marca r. b., ten był bez podpisu. Dowiecie się o wszystkich aktach, jakieśmy odebrali w téj wielkiéj i ważnéj sprawie i mam nadzieję, że pochwalicie pisma, któreśmy z naszéj strony sprawiedliwości mocarstw sprzymierzonych przełożyli. Przekonacie się, że usiłowaniem naszém było, nie oddalać się od zasad, które kierowały zgromadzeniem narodowém w Epidaurus i żeśmy mieli na względzie okoliczności, będące skutkiem położenia Grecyi, a tyczące się nietylko nas, ale także mocarstw sprzymierzonych i Porty Ottomańskiéj. Traktat z d. 6. Lipca oznacza wyraźnie to położenie; jakoż teraźniéjsze układy mają na celu ustalić nasze stanowisko. Uważamy za rzecz zbyteczną mówić wam o przyczynach, które niepodobném czynią zupełne wykonanie praw uchwalonych na zgromadzieniach w Epidaurus, Astros i Trezen. Sądzimy także, iż przyczyny te nie ustaną, dopóki urzędowe traktaty nie oznaczą granic Grecyi i stosunków jéj rządu z mocarstwami i Portą Ottomańską. Dopóki to nie nastąpi rozumiemy, że tylko tymczasowie będziemy mogli zaprowadzać wewnętrzny porządek, zabezpieczać prawa przez sprawiedliwe i ściśle przepisy, które obywatele krwią swoją okupili, i trudnić się rewizyją naszych praw zasadniczych, korzystając sumiennie z nauki doświadczenia. Uwagi te podyktowały nam wszelkie tymczasowe urządzenia, które stanowią całość czynności teraźniejszego rządu. Sekretarz stanu złoży wam je do użytku, jeźli tego zażądacie. Sądowa część administracyi krajowéj zaledwie zaczyna się organizować, i pomimo wielkich przeszkód, odpowiedzieliśmy w tym względzie ile od nas zależało, życzeniom prowincyj. Jakoż wdzięczność, jaką okazują, czyni zaszczyt charakterowi greckiemu. Mnóstwo sporów prawnych ukończyło się z zupełném stron zadowoleniem; wszelako zachodzą przypadki, wymagające nowych przepisów. Wydaliśmy postanowienie, tyczące się dawnych długów. Ale uznacie może potrzebę nowych postanowień. Długie cier-

pienia narodu szkodziły kościołowi; naszym obowiązkiem było poznać przedewszystkiem stan jego teraźniejszy; ustanowiono zatém kommissyją duchowną, której rapportu oczekujemy. Od czasu przybycia naszego do Grecyi, zajmujemy się losem licznych sierót greckich, które nieszczęście i zniszczenie kraju wystawiły na próżniactwo i zepsucie. Dóm sierót w Eginie mieści ich 500, a szkoły wzajemnego uczenia, zaprowadzone w rozmaitych prowincyjach, udzielają wiadomości elementarnych przeszło 600 dzieciom. W Eginie urządzona będzie szkoła normalna i wzorowa. W niéj kształcić się będą uczniowie na nauczycieli metody wzajemnego uczenia. Przy pomocy bozkiéj i przy wsparciu przyjaciół Greków, mamy nadzieję, że każda prowincyja, każda wieś, stanie się uczestnikiem pożytków wynikających z zaprowadzenia szkół elementarnych. Po ustaleniu téj podstawy, obowiązkiem będzie rządu, zaprowadzać niezwłocznie szkoły centralne w rozmaitych prowincyjach kraju, i podać uczniom przygotowanym w szkołach elementarnych, sposobność nabywania wyższych nauk w literaturze, sztukach i umiejętnościach. Pod kierunkiem godnego i gorliwego męża założoną została w Napoli centralna szkoła wojskowa, obiecująca niewątpliwie pomyślne wypadki. Instytut ten stanowi część korpusu regularnego wojska greckiego; udzielę wam rapport Pułkownika Heidegger, przewodniczącego temu instytutowi; z niego i z rapportu jeneralnéj intendentury, oraz z moich uwag przekonacie się, dowiecie się o teraźniejszym stanie wojska narodowego, o zabezpieczeniu losu obywateli, którzy wojskowo służyli i organizacyi tak lądowego jak morskiego wojska. Cała siła zbrojna wypełniła swoje powinności i naród winien jéj za to wdzięczność. Za ich sprawą, zostają prowincyje pod opieką krzyża. Opatrzność bozka i ludzkość monarchów nie dopuszczą zapewne powrotu ich do dawnych cierpień.

Od Stycznia 1828 do d. 30. Kwietnia 1829 przychód Grecyi:

	P. t.
Dochody krajowe - - - - - - - -	8,539,969
Kapitały banku narodowego - - -	2,034,660
Zdobycze morskie - - - - - - -	233,414
Wierzytelności rządowe - - - -	455,845
Kapitały przez Prezydenta zaliczone	1,706,576
Subsydyja francuzkie - - - - -	8,255,000
Subsydyja rossyjskie - - - - - - -	4,383,200
Razem - - -	25,618,664

Wydatki Grecyi w czasie wyżéj określonym:

Wojsko i flota - - - - - - - -	18,647,214
Rozmaite zakłady dla służby publicz.	684,365
Płaca urzędników i administracyja -	1,879,864
Procent banku narodowego - - -	38,779
Dóm sierót z ich ubraniem - - -	666,508
Jałmużny i żywność dla ubogich -	356,880
Zaliczenia wierzycielom rządowym -	281,772
Zaległości dzierżawców rządowych -	658,948
Lordowi Cochrane - - - - - - -	159,510
Austryjackiemu Kontr-Admirałowi za zdobycze morskie - - - - - - - -	115,831
Gotowizna w skarbie - - - - - -	2,129,022

Winniśmy tu nadmienić:

1) Że oprócz otrzymanych już subsydyjów pieniężnych od Króla Francuzkiego, Monarcha ten wydać chce jeszcze od d. 1. Kwietnia 1829 miesięcznie po 100,000 fr. na potrzeby i organizacyją regularnego wojska Greckiego; że wojsko wyprawy francuzkiéj zostawiło nam również konie i inne materyjały wojenne, które z zaległych i nie opłaconych subsydyjów mają być zapłacone; nakoniec, że Baron Rouen uwiadomił nas niedawno, iż wkrótce na rachunek zaległych subsydyjów złoży rządowi Greckiemu 500,000 fr.

2) Że z rozkazu N. Cesarza Rossyjskiego otrzymaliśmy przed kilkoma tygodniami weksle na milijon rubli. Posłano je do Neapolu dla spieniężenia i oczekujemy tych pieniędzy.

3) Że w summie 1,706,576 piastrów, któreśmy wydali na wystawienie i koszta domu sierót, oraz na wiele innych robót publicznych, przez które tysiące ubogich na chléb zarabiało, jest około 900,000 piastrów, które nam powierzyli spaniałomyślni przyjaciele Greków. Reszta 800,000 piastrów wraz z summą 212,000, którąśmy jeszcze przed przybyciem naszém do Grecyi na wspomożenie wojska zachodnio-greckiego posłali, jest ostatkiem naszego majątku, którąśmy wówczas mogli rozrządzać.

Dobroczyńcom Grecyi zdamy obszernie sprawę z użycia pieniędzy, które nam powierzyli. — Widzicie stan małych dochodów naszych i zarazem możecie zmierzyć ogromną pracę, jakiéj się podjąć musicie, jeżli chcecie postawić skarb w możności spłacenia zobowiązań narodu i opędzenia najkonieczniejszych potrzeb. — Dołożyliśmy wszelkiéj pilności, ażeby wam przysporzyć dochodów; uwiadomię was o wszelkich krokach moich do Dworów Sprzymierzonych w celu zaciągnienia pożyczki 60 milijonów fr. pod królewską ich protekcyją. Czytać będziecie korrespondencyje w téj mierze i poweźmiecie takie, jak ja nadzieje. (*Dokończenie nastąpi.*)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Drukiem: Piotra i Augusta Pillerów.